

КРЕДИТИ МВФ, ЇХ НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗОВНІШНЬОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДОПОМОГИ**1. Історія відносин між МВФ та Україною за період 2014-2016 рр.**

Співпраця між Україною та Міжнародним валютним фондом розпочалася у далекому 1994 році. Однак саме починаючи із 2008 р., коли в результаті світової фінансової кризи економічні показники України надшвидкими темпами показали одну з найгірших негативних динамік серед інших країн, що розвиваються, співробітництво з МВФ було погрожено.

2014-2015 рр.: 30 квітня 2014 р., – після завершення Революції гідності та приходу до влади в Україні нового Уряду та виконання попередніх умов, МВФ ухвалив надання Україні нової позики Standby обсягом 16,5 млрд. дол. США (10,976 млрд. СПЗ). В рамках цієї програми Україна отримала два транші обсягом 3 млрд. дол. США (2,058 млрд. СПЗ) та 1,3 млрд. дол. США (914,7 млн. СПЗ), але влітку 2014 р. макроекономічні показники, закладені у програму, було значно відкореговано через розгортання в Україні масштабної економічної кризи на фоні російської агресії на сході країни. З огляду на це, на запит українського уряду, вже 11 березня 2015 р. діючу МВФ ухвалив заміну програми Standby на нову, чотирирічну програму «Механізм Розширеного Фінансування» (Extended Fund Facility). Перший транш обсягом 5 млрд. дол. США за новою програмою було отримано одразу після її ухвалення. Надання другого траншу обсягом 1,7 млрд. дол. США (що було повністю спрямовано на поповнення резервів Національного банку) було ухвалено Радою директорів МВФ 31 липня 2015 р. [4].

Також у 2016 р., Україна отримала лише один транш від МВФ в сумі 1 млрд. дол. Це пов'язано з тим, що українська сторона не виконувала вимог МВФ щодо надання кредиту.

2. Проблема ефективної співпраці з МВФ

На сьогоднішній день наша країна, перебуває в складному економічному становищі. На разі чого безліч економічних питань станом на 2016-2017 рр. є невіршеними. Це прогнозує слабку економічну політику в державі. За думкою керівництва нашої держави ці всі проблеми можна вирішити за умови співпраці з МВФ.

Україна, на жаль, на сьогодні знаходиться в такому стані, що дуже важко без зовнішньої допомоги вирішити всі проблеми, так станом на 01.01.16 валовий зовнішній борг складав 118729,0 млн. дол. США, а ВВП за 2015 р. складав всього лиш 90615,0 млн. дол. США [2]. Все зводиться до того, що наша країна впевнено заганяє себе в борги, і навіть при всіх найкращих розкладах держави за рік, прибутку є не достатнім для погашення певного відсотку боргу.

Серед традиційних умов Фонду для надання кредиту – проведення структурних реформ. Через невиконання цих умов Україна практично ніколи не отримувала фінансування у повному обсязі. Отримані ж кошти спрямовувались на підтримку курсу національної валюти, фінансування дефіцитів платіжного балансу, або державного бюджету.

Згідно з останньою версією меморандуму 2017 р. про співпрацю України з МВФ, український уряд зобов'язався виконати 12 вимог.

Проект меморандуму передбачає 12 структурних маяків, із них сім – нові.

Як наголошується, по-перше, Кабінет міністрів повинен до кінця січня 2017 р. прийняти рішення про монетизацію субсидій.

Я вважаю, що монетизація субсидій – це достатньо вигідно, та практично, але є свої плюси та мінуси:

Плюси:

- Економія. Отримані субсидії в грошовому еквіваленті буде стимулювати українців економити енергоресурси.

- Енергозбереження. У сім'ях з'являться додаткові гроші, які можна витратити на підвищення енергозбереження квартир та домівок.

Мінуси:

- Головний мінус, як на мене, що в нашій державі неодноразово знаходяться шахраї, і в цьому випадку також це можливо. Які зможуть порушити правила, та використовувати надані державою кошти не за призначенням.

Тому ця зміна в державі насамперед забезпечить державу вчасними виплатами за ЖКХ, і як мінімум зможе підтримувати хоч якусь стабільність в державі. Гроші – підуть за призначенням.

По-друге – пенсійна реформа. Чинний проект меморандуму передбачав прийняття закону про пенсійну реформу до кінця грудня минулого року. Цього не сталося, тому МВФ посилив вимоги. Маяк передбачає поступове підвищення пенсійного віку: для чоловіків - на чотири місяці щороку, починаючи з липня 2017, для жінок - на шість місяців після 2021 р., до тих пір, поки для обох пенсійний вік досягне 63 років – у 2027 р..

Також передбачається підвищення робочого стажу до 25 років з січня 2017 р. з введенням мінімального страхового стажу на рівні 16 років. Зараз необхідний робочий стаж складає 15 років з поступовим його підвищенням в рік до тих пір, поки він не досягне 35 років у 2036 р..

Це досить тяжкий переворот подій, тому що людині в 60 своїх років дуже тяжко пережити той факт, що до пенсійного віку ще потрібно допрацювати, також дивлячись на те, що за статистикою станом на 2012-2013 рр. середня тривалість життя населення України складає 71,2 роки, люди просто можуть не дожити до цього часу.

По-третє – земельна реформа. Подати закон про ринок земель в парламент влада зобов'язувалася до кінця вересня минулого 2016 р., але не подала. Зараз маяк виписаний знову, але жорсткіше - до кінця березня 2017 р. закон повинен бути прийнятий.

Для України це дуже складне питання з юридичної точки зору, хоча б тому що в нас на сьогодні є чинний ЗУ «Про внесення зміни до розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель», якому внесені зміни до земельного кодексу, щодо продовження мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення.

По-четверте, треба вибрати міжнародну компанію з хорошою діловою репутацією для проведення аудиту Приватбанку. Термін – кінець січня 2017 р.. Аудитори повинні виявити, чи були допущені порушення у складанні фінансової звітності протягом шести місяців, що передують націоналізації.

По-п'яте, треба вибрати міжнародного аудитора для оцінки виконання акціонерами Приватбанку умов реструктуризації. Термін – кінець червня 2017 р.. Компанія повинна оцінити, дозволяють умови реструктуризації компенсувати втрати по позиках, виданих пов'язаним особам.

По-шосте – створення єдиного реєстру отримувачів соціальних виплат – до кінця червня 2017 р.. Ідея зі створенням реєстру не нова. Його поява необхідна, в тому числі для продовження процесу верифікації соціальних виплат. Поки далі розмов і точкових починань справа з місця не зрушила.

Також українська сторона може взяти на себе зобов'язання утриматися від будь-яких кроків у бік збереження або створення податкових пільг. Зокрема, мова про те, що уряд утримується від введення пільгового режиму оподаткування в індустріальних парках.

По-сьоме – створення законодавчого поля для роботи антикорупційних судів. Термін – до кінця червня 2017 р. [5]. Цей маяк має на меті зменшити рівень корумпованості в першу чергу серед державних службовців і є вкрай позитивним та необхідним кроком для економіки держави. Нажаль, до цього часу майже всі кроки в даному напрямку були зроблені для «вигляду», яскравим прикладом є: колишній керівник одеської міської міліції Олег Макуха, ввійманий рік тому на хабарі у сумі 15 тис. доларів, вийшов на свободу[3]; деякі судді: Олег Пісоцький, Михайло Гуцал, Анатолій Шелепа.

3. Пропозиції, щодо вирішення проблем співпраці з МВФ

Аргументи на користь співпраці з МВФ:

1. *Україні дуже потрібні гроші.*

- для погашення боргів;

- для збереження сталого курсу валют.

2. *В Україні немає іншого вибору, окрім як провести структурні реформи.*

З багатьох причин без зовнішнього тиску МВФ уряд та парламент навряд чи зможуть провести реформи на ділі, а не на папері. Звичайно потрібно чимось жертвувати, все йде до того що потрібно буде приймати навіть ті рішення, які є складними для України.

Настрої, спрямовані проти співпраці з МВФ, ґрунтуються на таких аргументах:

1. *Позику треба буде повертати з відсотками.*

Звичайно, і про це потрібно завжди пам'ятати в першу чергу. Не приймати поспішних рішень. Україна бідна і не може дозволити собі брати в борг. Але бідна відносно, просто потрібно з розумом користуватися тим, що маємо.

2. *Позику розкрадуть корумповані політики.*

Все доведеться повертати платникам податків, а платниками нажалі виявляються прості люди, просто

так би мовити жертви цієї ситуації. Підвищення цін, комунальних платежів, все це дуже відіб'ється на житті простих українців.

3. *Україна – це суверенна країна. Приймати умови фонду – це приниження.*

Жодна іноземна організація не має диктувати Україні, які закони приймати чи не приймати, яку політику провадити чи ні.

Це так, але керівництво нашої держави не може чи не хоче просто вирішувати ці питання. Ми незалежна країна, але дожилися до того що про кожен свій крок повинні питати дозвіл, і перевіряти ти можемо ми це зробити згідно законів, адже закони в нашій державі з кожним днем нові, а плачевно те що вони змінюються і додаються не на користь, а навпаки на розлад і безлад в країні.

4. *Умови МВФ – драконівські.*

Вони вимагають монетарної дисципліни й фіскальної стриманості. Це не відповідає інтересам української громадськості та української економіки.

Але якщо подивитися більш реально на ситуацію то, переваг від участі України у програмі МВФ більше, ніж недоліків. Виконання вимог МВФ буде болісним. Але це необхідно, і цей біль пом'якшать два чинники.

1. По-перше, програма містить деякі положення щодо соціальних гарантій та компенсацій, котрі допоможуть тим, кого найбільше зачеплять вимоги фонду.

2. По-друге, зараз економічні умови в Україні особливо сприяють фіскальній стриманості на якій наполягає МВФ, що може пом'якшити деякі болючі ефекти.

Особисто моє бачення на всі ці зовнішні зв'язки такі:

1. Україна, а саме її керівництво, мають чітко визначитися над проблемами які постали.

2. Не набирати грошей в борг, наперед не продумавши, як їх використовувати, а саме головне, як розраховуватися за них.

3. Вміти користуватися тим що є в державі для розвитку держави. Не розпродавати те, що потім знову прийде купувати, але уже більш дорожче.

Список використаних джерел

1. <https://www.slovoidilo.ua/2016/04/28/kolonka/alek-sandr-radchuk/ekonomika/kredytna-zalezhnist-chy-potriben-ukrayini-cherhovyj-transh-vid-mvf>
2. <http://index.minfin.com.ua/index/debt/>
3. http://24tv.ua/sud_vipustiv_na_volyu_eksmilitsion-erahabarnika_pidozryuvanogo_u_prorosyiskih_pozitsiyah_n_721249
4. <http://www.minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobotnictvo/mvf>
5. <http://www.epravda.com.ua/news/2017/01/16/617688/>

Мумрієнко Анастасія Сергіївна

Юрисконсульт Аудиторської фірми "Аналітик"
n.mumrienko@mail.ru